

ството, произведеното и употребено в стопанството семе, получения и употребен в стопанството тор от животните и др. такива.

Ще трябва да се отбележи срещу това, че на практика повторното пресмятане стойността на фуража веднъж в растителната и след това в животновъдната продукция или пресмятането стойността на посятото семе, веднъж като първи продукт и втори път в получената с неговото засяване нова продукция, тия повторни пресмятания имат от гледище на годишния баланс на стопанствата все пак ограничено значение, поради факта, че произведените в една година фураж и семе само отчасти се употребяват (семето почти само по изключение) през същата година. Би следвало оттук намалението на стойността на окончателната продукция да се прави само със стойността на частите от фуража и семето, употребени през годината на производството им. Това би било обаче счетоводно-технически твърде трудна за провеждане операция, резултатите от която не биха били особено важни.

Би могло да се отиде и по-нататък — да се приспадне от стойността на животновъдната продукция стойността на всички фураж, евентуално и стойността на всичкото употребено семе, независимо дали са производство на настоящата или на минали години. Такова решение не би било обаче съвсем правилно от гледна точка на показателя за производителността на труда. То би означавало третиране на продукцията повече от гледна точка на нето продукцията, отколкото от гледна точка на бруто продукцията.

Проблемът не би могъл да получи едно напълно задоволително решение, поради самото естество на стойностното измерване на валовата продукция. Най-просто и затова общоприето решение е двете части на селскостопанското производство — растениевъдството, по-специално фуражното производство и животновъдството, да се третират всяка в нейния собствен обем, всяка с нейните собствени оценки. Остава само неудобството от непълната сравнимост на обемите на продукцията по абсолютните им величини и известно издуване на общия обем на селскостопанската продукция вследствие двойното пресмятане на някои елементи (фуражите, семената, евентуално и тора). Тия неудобства тук не са по-големи, а напротив — много по-малки, отколкото са на пример неудобствата при промишлената продукция.

С оглед на валовата продукция се поставя и въпросът за незавършената продукция. Този въпрос не засяга впрочем животновъдството — там изобщо няма незавършена продукция. При растениевъдството е по-иначе — тук незавършената продукция е редовна и съществена част на продукцията (зимните зърнени култури, многогодишните треви и др.). Незавършената продукция трябва да се пресмята във валовата продукция на дадена година с разликата на стойността на незавършената продукция в началото и тая в края на годината. Такова пресмятане обаче би обременило значително работата, при която са възможни и значителни неточности в изчисленията и оценките. Ако не са на лице през годината съществени изменения в структурата и обема на производството, размерът (стойността) на незавършената продукция в края на годината може, със задоволителна условна точност, да се приеме за равна на тая в началото на годината и на тази основа валовата продукция да се пресмята в размера на завършената продукция.